

be vjernika pa u dodatku drugog izdanja naglašava: »Ovake naše pisme, koje su za dušu korisne;« valja ih pjevati; »tako ćemo vazda Boga i stvari božanstvene na pameti imati i Boga se bojati, a od griha čuvati i na službi Božjoj pribivati pak u raju uživati, koga Gospodin i vam i meni dopustio vazda« (359).

Babić nije sam ispjevao sve svoje u *Babuši* objavljene pjesme. Šetka je utvrdio ovisnost druge i treće božićne pjesme o najstarijim božićnim pjesmama; u Gospinom plaču ugledao se Babić na Divkovića, a također i u pjesmi o sv. Katarini. Također Babić slijedi Lovru Šitovića u pjesmi od pakla« (362-369), a najveći broj pjesama ima svoj uzor u djelu Stipana Margitića *Ispovid karstjanska* (Venecija 1704). Jednako su tako kasnije Babićeve pjesme utjecale na narodne pjesme, osobito u kopnenom dijelu Dalmacije, kako versifikacijom tako napose sadržajem.⁸

Svojim djelom, koje je narod prihvatio i zavolio pa ga njemu u spomen nazvao *Babuša*, postao je Babić i kroz dva stoljeća ostao značajan odgojitelj i učitelj naroda, osobiti graditelj vjere i kršćanskog življenja.

OBNOVLJENE BLAGOSLOVINE

Obnova Rituala rimskog još uvijek je u toku. Dio rituala koji sadrži tekstove za obrede blagoslovina (sakramentala) trebao bi se uskoro objaviti u latinskom originalu. Nakon dugih priprema, prekida i nastavaka rada posao se primakao kraju i volumen od 436 stranica sada je na ispitivanju kod članova dikasterija i savjetnika kongregacije za bogoštovlje. Naslov mu je: »Rituale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Ioannis Pauli II promulgatum: De Benedictionibus«.

Sadrži uvodne napomene, obrasce blagoslovina razdijeljene u pet dijelova i 41 broj te dodatak. Kao i u drugim liturgijskim knjigama obnovljenim poslije Drugoga vatikanskog sabora, i u ovoj je veoma važan dio koji sadrži uvodne napomene. Tu su, naime, donesena temeljna teološka i liturgijska usmjerenja blagoslovina s naznakom njihove važnosti u kršćanskom životu. Iznesene su bitne napomene o djelatnosti dotične blagoslovine, o znakovima koji se tom prigodom upotrebljavaju i mogućnostima prilagodbe. Osobito su biskupske konferencije dobile široke ovlasti da uvode nove obrasce i već postojeće prilagođuju svojim pastoralnim prilikama.

Prema sadržaju blagoslovine su podijeljene u pet grupa:

- 1) Blagoslovine koje se izravno odnose na osobe;
- 2) blagoslovine koje se odnose na prebivališta i različite djelatnosti kršćanina;
- 3) blagoslovine predmeta koji imaju važni utjecaj u životu i liturgijskim slavljinama;
- 4) blagoslovine predmeta koje kršćani upotrebljavaju u pobožnim vježbama;
- 5) blagoslovine u različitim prilikama (»od diversa«).

Svaki obred blagoslovine ima dva bitna dijela: kratko čitanje iz Svetog pisma i pohvale Božjoj dobroti sa zazivima Božje pomoći. Uz to su naznačeni i drugi elementi koji će se moći prilagoditi različitim prilikama u kojima se nalazi dotična zajednica kojoj je blagoslovina upravljena. Redovito je donesen samo jedan obra-

8. Usp. J. Šetka: Hrvatska pučka religiozna poezija, u: Kačić, 3(1970), 187-266.

zac za svaku blagoslovinu, ali za neke svečanije zgode (kao npr. blagoslov novog križa ili zvona) predviđen je i svečaniji obrazac. Osobito se to odnosi za blagoslovine za koje je predviđeno da ih obavlja biskup, kao npr. blagoslov krstionice ili groblja.

Latinski izvornik cjelokupnog obrednika je predviđen samo kao obrednik-uzorak prema kome će svaka BK prirediti, prema svojim prilikama, svoj obrednik. Zbog toga se pred BKJ postavlja također odgovoran zadatak. Nije dovoljno samo prevesti latinski izvornik, nego treba dobro uvidjeti mogućnosti koje će prema našim specifičnim prilikama dobro doći da se izvornik aktualizira i prilagodi našim potrebama. Hrvati imaju dugu obrednu tradiciju i to bi svakako trebalo iskoristiti. Kašićev »Ritual rimski« iz 1640. godine prvi je cjeloviti prijevod »Rituale Romanum« na jedan živi jezik. Već tada se u njemu osjetilo izvjesno »prilagođavanje«. Tim putem bi osobito trebalo ići danas kad je službena tendencija usmjerena u tom pravcu.

Marko Babić

PRIMLJENE KNJIGE

PJEVANI DIJELOVI SPROVODA – Obnovljeni obredi sprovoda u mnogim župama su umanjili doživljaj sprovodnih obreda upravo zato jer su neke tradicionalne pjesme otpale a nije bilo novokomponiranih pjesama. Zbog toga sprovod nije održavao komunitarni doživljaj u kome čitava zajednica izražava svoju vjeru u prekobrodni život i uskrsnuće, ali i tugu zbog rastanka. Tu prazninu pokušava popuniti jedan letak tiskan dvobojno na kartonu presavijenom na osam stranica formata 11,5 x 20 cm na kome je otisnuto 13 uglazbljenih jedinica koje se redovito pjevaju, ili bi se barem trebale pjevati, za vrijeme sprovoda ili drugog bogoslužja za mrtve. Evo sadržaja koji ovdje grupiram prema temama:

Antifone: Ako gledaš na bezakonja, Gospodine;
Kliktat će Gospodinu;
Ja sam uskrsnuće i život;
U raj povelili te anđeli (dva napjeva);
Žeđa duša moja.

Psalmi: Iz dubine (Ps 130);
Smiluj mi se, Bože (Ps 51);
Kao što košuta žudi (Ps 42).

Responzoriji:
Pomozite sveci Božji
Vjerujem da Otkupitelj moj živi.

Evandeoski hvalospjev:
Blagoslovljen... (Lk 1,68-79).

Napjevi su koralni, ozbiljno pjevni i prikladni za zajedničko pjevanje. Tekstovi psalama su tiskani tako da su slogovi na kojima se mijenja melodija otisnuti masnije čime se postiže skladnost pjevanja. Ps 51 je donesen u dva napjeva: prvi je provincijski napjev tradicionalan u franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja, a drugi je koralni. Ps 42 sa svojom antifonom donesen je prema napjevu koji je uglazbio Đuro Tomašić.